

Kestävä kasvu – mitä se tarkoittaa kunnille?

Kehittämisohtaja Juho Korpi

Mitä on (vihreä) elvytys?

-Ilmastopaneeli

- **Finanssipoliittinen elvytys:** aktiivista talouspolitiikkaa tavoitteena vahvistaa kokonaiskysyntää tai kokonaistarjontaa taantumassa
- **Vihreä elvytys:** aktiivisia talouspolitiikan toimia, jotka vahvistavat yhtä aikaa kokonaiskysyntää ja vähentävät päästöjä
- **Hyvä elvytyspaketti:** ajallisesti nopeavaikutteinen, hyvin kohdennettu ja määräaikainen (joskin riittävän pitkäaikainen) (IMF, Spilimbegoym. 2008).
- Käsitteen ymmärrys auttaa selkeyttämään sen välillä, mikä on elvytystä ja mikä on lainsäädännön mukaista toimeenpanevaa toimintaa
- **Kestävä kasvun ohjelma:** Ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys

Hallitusohjelma ja EU asettavat kunnianhimoiset ilmastotavoitteet

Suomi pyrkii olemaan:

- **Hiilineutraali 2035** ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen
  - Edellyttää nopeampia päästövähennystoimia ja hiilinielujen kasvattamista
  - Merkittäviä panostuksia vihreään siirtymään
- **Maailman ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta**
  - Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla lähes päästötöntä 2030 loppuun mennessä
- **Koko EU Hiilineutraaliksi 2050 –mennessä, päästövähennystavoitteet**
  - 1000 mrd. euron investoinnit vihreään siirtymään 2030 mennessä

Kestävä elvytys käynnistyi IV –lisätalousarviossa 2.6.2020:

Päätökset yhteensä noin 1-1,5 mrd. euroa

Murrokset	Neljännän lisätalousarvion päätökset
1. Energiajärjestelmän murros	Tuulivoimainvestointien turvaaminen 3Meur Energiatuki 20 Meur Pientalojen öljylämmityksestä luopuminen 30 Meur Kuntien kiinteistöjen –”- 15 Meur ARA energiatehokkuusavustus (valtuus) 20 Meur
2. Yhdyskunnat ja liikenneteen murros	Julkinen jakeluinfratuki sähkö- ja kaasuasemien rakentamiseksi 2,5 Meur Joukkoliikenne 100 Meur Kevyen liikenteen kehittäminen 18 Meur MAL-sopimukset 755,8 Meur Kuntien katu- ja vesihuoltoverkon ja viheralueiden investoinnit 10 Meur
4. Teollisuuden murros	Puurakentaminen 5 Meur (+ MAL-sopimuksissa 8 Meur) BF:n veturiyrittäjäohjelman rahoituksen nosto ja suuntaaminen 12 Meur Muovitiekartan kokeilut 1 Meur Ilmastorahaston pääomitus (ei budjettivaikutusta) 300 Meur
5. Monimuotoinen luonto ja luontopohjaisten ratkaisujen murros	Metsien suojelun lisärahoitus 20 Meur Lähivirkistysalueet: Metsähallitus 10 Meur, kunnat 13 Meur

Esimerkkejä kunnille suunnatuista LTA - määrärahoista v. 2020 , osuudet arvioita

YM	Määräraha	Kuntiin
Käyttötarkoitus		
Kuntien ilmastotoimet	4 000 000	4 000 000
Muovitekartan kokeilut	1 000 000	500 000
Puurakentamisen ohjelman lisärahoitus	5 000 000	ei arviota
Kuntahelmi	3 000 000	3 000 000
Tuulivoimaluvituksen ja osaamisen vahvistaminen (kunnat, ely, liitot)	3 000 000	1 000 000
Avustukset kunnille lähiövirkestysalueiden ja viheralueiden kunnostamiseen ja palveluihin+kaupunkipuistot	13 000 000	12 500 000
Vesihuollon ravinnekierrätyksen ja energiatehokkuuden edistäminen	10 000 000	2 000 000
Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen	14 895 000	14 895 000
määräaikainen käynnistysavustus v. 2020 normaaliin ARAvuokra-asuntotuotantoon MALsopimusalueiden ulkopuolisille alueille, ja MAL-alueiden ulkopuolelle puurakentamisen lisäkäynnistysavustus 2000 euroa	2 000 000	1 300 000
ARA-tuotannon puurakentamisen lisäkäynnistysavustuksen korottaminen 2 000 eurosta 5 000 euroon	8 000 000	5 000 000
Energiatehokkuusavustuksen valtuutta korotetaan 20 milj. eurolla	20 000 000	2 000 000
LVM		
Valtiontuen lisäys jalankulun ja pyöräliikenteen investointeihin	18 000 000	18 000 000
MAL sopimukset	755 800 000	755 800 000
Joukkoliikenteen tuki	100 000 000	100 000 000

EU- ja ulkopuolinen rahoitus

Suomen on tärkeää hyödyntää täysimääräisesti EU:n kautta kanavoituva kasvava rahoitus

1. elvytyspaketti

- Elvytyspaketin koko 750 mrd euroa, Suomen saanto noin 2,7 mrd. euroa, josta elpymisvälineen kautta noin 2,1 mrd euroa.
- Määrärahoista 70% on käytettävä vuosina 21-22
- Suomen kansallinen suunnitelma, joka tukee erityisesti vihreää siirtymää ja digitalisaatiota.
- Do no significant harm –periaate, toimien oltava linjassa ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden kanssa

2. Monivuotinen rahoituskehys 2021-27

- Suomen saanto noin 11 mrd. euroa, josta 30% ilmastoratkaisuihin (eri ohjelmien kautta, suurimmat rahastot EAKR ja CAP), lisäksi mm.
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)
- LIFE rahoitus
- Muut instrumentit

3. Vihreän kehityksen investointisuunnitelma 2020-30

- Tukeutuu EU:n budjettiin sekä muuhun julkinen ja yksityiseen rahoitukseen, yht. 1000 mrd. euroa 10v aikana.
- InvestEU ja EIB lainoitus

Kestävä kasvu –

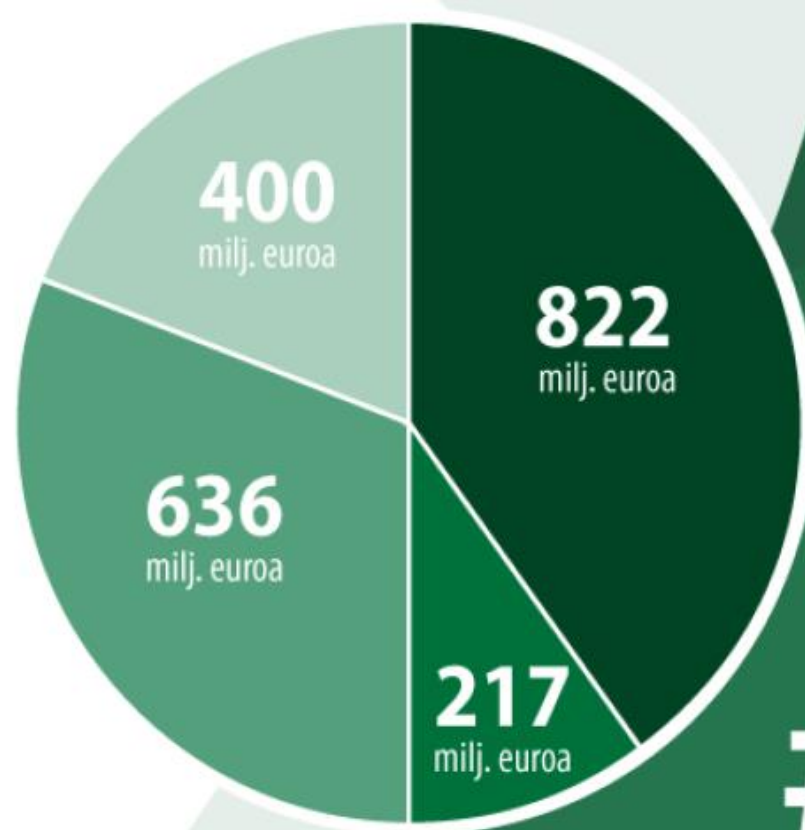
Suomen alustavan elpymissuunnitelman rahoituksen jakautuminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

https://vm.fi/kestava_kasvu

- Vihreä siirtymä
- Digitalisaatio
- Työllisyys ja osaaminen
- Sosiaali- ja terveyspalvelut

KESTÄVÄKASVU

1. Vihreä siirtymä – toimenpidekokonaisuudet ja alustavia vaikutuksia (alustavan suunnitelman mukaan)

Alakokonaisuus, nimi	Koko, me	Vastuuministeriö (t)	Toimeenpanevat tahot	Päästövähennys	Yksityiset investoinnit / vipuvaikutus*	TKI-osuus
Energiajärjestelmän murros	310	TEM	TEM, BF	Vähentää päästöjä (arvio: 2 270 000 t)	Vipuvaikutus: 250-900 % (keskimäärin 400 %)	~40-50 %
Vihreää ja digitaalista siirtymää tukevat teollisuuden uudistukset ja investoinnit	332	TEM, YM	BF, TEM YM, ELY	Vähentää päästöjä (arvio: 1 350 000 t)	Vipuvaikutus: 250-900 % (keskimäärin 400 %)	~40-50 %
Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut	40	TEM, YM, LVM	ARA/YM, Energiavirasto/ TEM	Vähentää päästöjä	Vipuvaikutus 100-190 % (tuki % vaihtelee)	Ei vaikutusta
Rakennuskannan ilmasto- ja ympäristövaikutusten pienentäminen	110	YM	ELY, ARA	Vähentää päästöjä 100 000 t/co2/v	180 %	~15 %
Ympäristökestävyys ja luontopohjaiset ratkaisut	30	YM, MMM	ELY-keskukset/YM Suomen Metsäkeskus, MMM	100 t fosforia, ravinnepäästöt vesissä vähenevät	Kipsi: 0 %; ravinteiden kierrätys: 100 %	25 %

*) Vipuvaikutus: Jos tuki on esim. 20 % niin vipuvaikutus on 400 %. Eli yksityiset investoinnit olisivat nelinkertaiset julkiseen rahoitukseen verrattuna.

InvestEU –ohjelma

- InvestEU-ohjelma kokoaa yhden ohjelman alle v.2014–20 toteutetun Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) sekä 13 EU:n rahoitusinstrumenttia. Ohjelman tavoitteena on käynnistää 400 mrd. euron arvosta investointeja v.2021–27 lainojen, lainatakausten ja pääomasijoitusten avulla.
- InvestEU avaa uudenlaisia mahdollisuuksia ja sen myötä EU-rahoituksen painotus tulee olemaan vahvemmin yhteiskunnallisissa tavoitteissa kuten ympäristöllisessä ja sosiaalisessa kestävydessä.

Ikkuna	Volyyymi (takaus)	Rahoituksen kohdentuminen, mm.	Kohderyhmät esim.
Kestävä infrastruktuuri (Sustainable Infrastructure)	9,9 mrd €	Kestävä infrastruktuuri, mm. energia, liikenne, rakennusten energiaratkaisut, luonto ja muut ympäristöinfrastruktuuri	Yksityiset, julkiset (ml. kunnat ja kuntayhtymät), puolijulkiset yritykset ja organisaatiot
Tutkimus, innovaatio ja digitalisaatio (Research, Innovation and Digitalisation)	6,6 mrd €	Tutkimus, innovaatioiden kehittäminen ja kaupallistaminen, digitalisaation tukeminen, innovatiivisten yritysten laajentaminen	Yksityiset, yliopistot ja korkeakoulut, tutkimusinfrastruktuurit, kiihdyttämöt...
Pk-yritykset (SMEs)	6,9 mrd €	Pk-yritysten ja pienten mid-cap-yritysten (alle 500 työntekijää) rahoituksen saatavuus	Pk-yritykset & pienet mid-capit, ml. kulttuuri- ja luovat alat sekä startupit
Sosiaaliset investoinnit ja osaaminen (Social Investment and Skills)	2,8 mrd €	Yhteiskunnallisten yritysten rahoituksen saannin ja saatavuuden parantaminen, sosiaaliset investoinnit, osaaminen ja taidot, sosiaalisten investointien markkinat, mikrorahoitus	Yhteiskunnalliset yritykset, mikroyritykset, sos. infrastruktuuri, järjestöt

Alue- ja rakennepolitiikan EU-saannot 2021-2027 (summat eivät sisällä kansallista vastinrahaa)

	Milj € (v. 2018 hinnat)
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)	422
REACT EU *	134
NSPA lisärahoitus	100
NSPA erityisrahoitus	308
EAKR/ESR perusrahoitus	916
Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg)	142

Muut rahoitusinstrumentit, esim.

Euroopan investointipankki EIP/EIF

- EIP:n vuotuiset lainanantovolyymit ovat viime vuosina olleet 63 -75 mrd €:n välillä
- Vuoteen 2025 mennessä pankki pyrkii siihen, että 50 prosenttia kaikesta sen rahoitustoiminnastaan olisi ilmastorahoitusta
- EIP-ryhmään kuuluu myös EIF eli Euroopan investointirahasto, joka tarjoaa riskirahoitusta pk-yritysten tukemiseen ja innovoinnin edistämiseen pääsääntöisesti rahastosijoitusten muodossa
- Suomalaisille lainansaajille myönnettiin vuonna 2019 rahoitusta yhteensä 1,8 mrd€ edestä, josta EIP:n kautta 1,7 mrd€.

Yksityinen vihreä rahoitus

Muu julkinen rahoitus vihreään siirtymään

	SITRA	BUSINESS FINLAND	ILMASTO-RAHASTO	TESI
Tehtävä ja Tavoite	Rakentaa huomisen menestyvää Suomea edistämällä kehitystä, kasvua, kilpailukykyä ja yhteistyötä	Tukee Suomen kasvua ja vientiä sekä matkailua Suomeen. Useita eri vihreän siirtymän ohjelmia	keskittyy ilmastonmuutoksen torjumiseen, teollisuuden vauhdittamiseen ja <u>digitalisaation</u> edistämiseen	Kehittää Suomen pääomasijoitusmarkkinaa, edistää yritystoimintaa ja talouskasvua
Keskeiset toimintamuodot	<ul style="list-style-type: none"> • Ennakointi ja selvitykset • Kokeilut ja pilotit • Mallien kehittäminen ja levittäminen • Sääntelyn kehitys, koulutus	<ul style="list-style-type: none"> • Avustukset, pääomalainat sekä palvelut • Valtiontuki-instrumentit	<ul style="list-style-type: none"> • Pääomitus markkinapuutetta korjaavassa roolissa • Oman pääoman ehtoiset sijoitukset, pääomalainat ja hankerahoitus • Instrumentit sisältävät valtiontukea	<ul style="list-style-type: none"> • Oman pääoman ehtoiset suorat sijoitukset, rahastosijoitukset ja <u>fund-of-fundsien</u> hallinnointi • Sijoitukset vain markkinaehtoisesti • Ei valtiontukea

Ydinviestit

- Kun euron voi käyttää vain kerran, kannattaa sekä käyttää siten, että sillä ratkaistaan yhtä aikaa myös ilmasto- ja monimuotoisuus kriisiä ja hiilineutraaliustavoitetta.
- Ilmasto- ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden saavuttamista haittaavat toimet tulee olla viimesijainen elvytyskeino. Näitä keinoja käyttöön otettaessa on esitettävä kattavat perustelut.
- Vihreän elvytyksen investoinnit tuottavat keskimäärin kolminkertaisen määrän pysyviä työpaikkoja fossiilisiin investointeihin nähden (kv. Tutkimukset)
- EU- ja erityisesti vihreän kehityksen ohjelman rahoituslähteitä tulee hyödyntää täysimääräisesti.
- Kaikkia rahoituskohteita olisi päätöksenteossa arvioita työllisyys- ja talousvaikutusten lisäksi myös niiden ilmasto- ja luontovaikutusten näkökulmasta.
- Viisaasti toteutettuna ympäristön, yhteiskunnan, työntekijöiden ja elinkeinoelämän tavoitteet saadaan tukemaan toisiaan. Tähdätään siihen, että tulemme edelläkävijöinä kriisistä ulos.

Muutamia kysymyksiä:

- Kunnat ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Miten se näkyy kunnan johtamisen arjessa?
  1. Julkiset hankinnat 35 mrd. euroa. Miten julkisissa hankinnoissa huomioidaan kestävyyskriteerit?
  2. Miten kunnissa arvioidaan investointien tai päätösten kestävyyttä? Ratkaisut kytkeytyvät niin yhteiskunnan rakenteisiin, talouteen, teknologiaan kuin elämäntapoihinkin. Osaavatko kunnat arvioida päätöstensä ilmasto- ja ympäristövaikutukset?
  3. Osaavatko kunnat hyödyntää kasvavan vihreän siirtymän rahoituksen? Onko kunnissa tietoa tulevista rahoitusmahdollisuuksista?
    - Business Finlandiin on avattu uusi kansallinen EU-rahoitusneuvontapalvelu

Yhdessä rakentaen

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

